

Innspill fra innflyttere i Stadsbygd, Vanvikan og Hindrem

Fellesnevneren for oss som skriver under dette innspillet, er at ingen av oss er født eller oppvokst i Indre Fosen. Vi har bodd hele eller deler av livet i by, men søkte mot landlige omgivelser da vi skulle etablere oss med familie. Og her, på Fosen-sida av Trondheimsfjorden fant vi det som nå har blitt våre hjemsteder.

Trondheim vokser. Indre Fosen kommune kan potensielt med sin beliggenhet tiltrekke flere familier til et bynært bygdeliv. Beslutningene som kommunestyret skal ta om bl.a. oppvekststruktur vil påvirke hvor attraktiv kommunen blir som tilflyttersted. Derfor ønsker vi å bidra til beslutningsgrunnlaget ved å beskrive våre behov og ønsker for oppveksttjenestene.

1. Vi er prisgitt et tilgjengelig oppvekstilbud

Hverdagen vår er helt avhengig av at barnehager og skoler har beliggenhet og åpningstider som får logistikken til å gå opp. I motsetning til familiene som har røtter i bygda, har få av oss private nettverk som kan hjelpe til med pass, henting og levering av barn. I tillegg er vi flere familier der en eller begge foreldre pendler til Trondheim.

Lokaliseringen av barnehager og barneskoler må følge bo- og reisemønsteret til barnefamiliene. Hvis plasseringen blir slik at foreldre må kjøre store omveier eller sende små barn på lange bussreiser, vil livet på landet gi lengre dager og mer stress sammenlignet med byen. Da forsvinner også mye av verdien ved å bo her.

Kommunen bør også ha dette i mente hvis barnehage-vedtektene skal revideres, slik kommunedirektøren foreslår. Kutt i f.eks. åpningstid, kan gi store konsekvenser for familiene som trenger fleksibiliteten for å kunne jobbe i Trondheim og bo på Fosen.

Oppvekstsektoren må undersøke andre innsparings-muligheter før kutt i barnehagetilbud og nedleggelser av barnetrinn vedtas. Rapporten til

KS Konsulent nevnte oppvekstsenter som modell. Kan det være ei mulig løsning i Vanvikan, Stadsbygd og andre bygder i kommunen? Fådeling kan også være en mulig, framtidig organisering i bygdene, hvis barnekullene blir så små at klassene ikke fylles opp. Både oppvekstsenter og fådeling er strukturer som i tillegg til å kutte drifts-kostnader, kan heve kvaliteten for elevene og gi enda bedre servicetilbud til barnefamiliene. Slike modeller bør utredes og sammenlignes med skole-sammenslåing før det gjøres beslutninger om oppvekststruktur.

2. Vi er opptatt av tjenestekvalitet

I tillegg til det praktiske, er det helt kritisk for trivselen vår i Indre Fosen at barna har trygge, meningsfulle dager i barnehage, skole og SFO. Det gjelder selvsagt alle foreldre, ikke bare innflyttere. Men vi som ikke har vår familie-bakgrunn her, vil alltid sammenligne tilbudet her vi bor nå med andre steder der vi har tilknytning. De gode barnehagene har faktisk vært avgjørende for flere av oss når vi har valgt å tilbringe småbarnsperioden i Indre Fosen.

Men når det gjelder skolene, synes vi kvaliteten fortjener et skikkelig løft i totalplanen for kommunen. Det er ikke ment som kritikk av skolenes ansatte. Vi vet at de jobber hardt for å gi elevene et godt tilbud innenfor de rammene de har. Endringene må gjøres på systemnivå. Her er forslag til noen områder vi mener kommunen bør styrke framover:

- Overgangen og samarbeidet mellom barnehage, skole og SFO.
- Økt grunnbemanning og pedagogtettethet i barnehage og småtrinn skole.
- Jobbe for å gi barnehagelærere muligheten til å jobbe i skolen.
- Rekruttere og etterutdanne assistenter slik at de alle er faglærte.

- Styrk kulturskolen, ikke bygg den ned.
- Større satsing på SFO med et bedre og standardisert tilbud i alle kommunens skoler. Gjør SFO til et sted både ansatte og elever er stolte av og virkelig ønsker å være, der hvert barn blir godt ivaretatt. Tilby større bredde av lek, spill, friluftsliv og håndarbeids-materialer. Samarbeid gjerne med kulturskole, leksehjelp og frivillighet om aktiviteter. Et populært SFO-tilbud som brukes av flest mulig elever kan dessuten gi gode helseeffekter, hvis barn og unge er aktive og sosiale på fritida istedenfor at de drar hjem hvert til sitt i stillesittende tidsbruk. Det kan gi gode vaner også etter småtrinns-årene.
- Trivselstiltak på skolebussen: Det er allerede mange elever som tar skolebuss, og flere kan det bli hvis skoler legges ned. Kommunen bør da ta ansvar for å bedre miljøet blant elevene på bussen. Kan man få på plass trivsels-agenter blant elevene, fadder-opplegg eller andre ordninger som ivaretar miljøet på vei til og fra skolen?

- Styrke fagmiljøene i grunnskolen. Skolene må se enkeltelever og ha kunnskap om et helhetlig læringssyn og en variert skoledag med flere kreative fag, mer tverrfaglighet og mindre tradisjonell tavleundervisning.
- Dra mer nytte av eksterne ressurser lokalt og regionalt for å stimulere lærelysten.
- Oppgradere skolebygg med varierte uteområder, både til undervisning og friminutt.
- Mer gjennomtenkt og helhetlig digitalisering i skolen. Utnytt mulighetene i teknologi, men vær bevisst på når og hvordan det brukes i undervisning.
- Helseesykepleier og PPT mer inn i skolen.

3. Vi mener folkehelse, estetikk og miljø må få større oppmerksomhet i oppvekststrukturen

Vi skulle gjerne sett en enda større satsing på disse områdene i Indre Fosen kommune, også innen oppvekst.

Inaktivitet er allerede et folkehelseproblem i Indre Fosen. Det er i dag svært mange elever, særlig i Stadsbygd, som skysses til skolen. Hvis en framtidig skolestruktur fører til at enda flere barn og unge må kjøre buss, vil det gi ytterligere stillesitting. Kommunen må ta dette på alvor. Øk den fysiske aktiviteten i skoledagen og tilrettelegg for at elevene kan bevege seg mer på fritida. Utbygging av gang- og sykkelveier vil gi barn og unge mer aktivitet og bevegelsesfrihet. Det er i tillegg god stedsutvikling.

Vi savner også en grundigere gjennomgang av skolestrukturens konsekvenser for barn og unges fritidstilbud. Hvis skoler skal sentraliseres, vil det implisitt si at etter-skolen-aktiviteter flyttes lengre vekk fra der elevene bor. Det forutsetter et godt utviklet kollektivtilbud som vi ikke kan se kommune-administrasjonens forslag adresserer. Uten et slikt tilbud mellom bygdene, blir barn og unges deltakelse i Indre Fosens aktiviteter i enda større grad prisgitt at de har foreldre som kan skyss dem. I praksis betyr det at flere elever blir utestengt fra disse arenaene. En annen konsekvens ved sentralisering av kommunens fritidstilbud uten tilrettelagt transport, er at vi som bor

nære Trondheim like gjerne kan sende barna på aktiviteter i byen. Langtidsfølgen av det kan være at ungdommen blir mer knyttet til byen enn Indre Fosen, og at deres generasjon ikke etablerer seg her i voksen alder. Kommunen må tenke gjennom slike følger for framtida før beslutninger tas.

Betydningen av estetikk må heller ikke undervurderes. Idylliske bosteder tett på naturen har vært en viktig drafaktor for oss som har flyttet til Indre Fosen-bygdene. Estetikken bør gis mer oppmerksomhet også i skolene: Både gjennom kreative fag, men også i utforming av oppvekstbygg. Hvis kommunen skal bygge ny skole på Stadsbygd, og etter hvert i Vanvikan må det ikke bli hastverksprosjekt. Gi tilstrekkelig tid til brukerinvolvering og innovasjon. Tenk på utforming, utsmykning, uteområder, bærekraft og materialer som er gode for miljø, læring og helse. Gjør skolen konkurransedyktig og attraktiv! Skolene bør ha profil og fortrinn som i seg selv trekker familier hit.

4. Vi trenger møteplasser og tilgjengelig kulturtilbud for barn og voksne

Når du kommer til et helt nytt sted der du kjenner få eller ingen fra før, er det lett å havne utenfor fellesskapet. For innflytter-familier er barnehager og barneskoler svært viktige arenaer for å etablere relasjoner. Hvis barneskolene legges for langt unna grenda eller bygda der man bor, vil det også bli vanskeligere å skaffe seg nettverk lokalt.

Behovet for møteplasser og uorganiserte fritidsaktiviteter bør tas med inn i planleggingen av nye skoler. Disse kan bli mer enn undervisningsbygg! Gjør driften mer bærekraftig i form av effektiv, sambruk av arealer gjennom døgnet. Det er et enormt kompetansenivå i bygdene. Dra nytte av det i skole-planlegging. Slik medvirkning gir eierskap, stolthet og ikke minst egenart. Gjennom en god og grundig medvirkningsprosess kan befolkningen være med på å forme skoler som også kan brukes som møteplasser for barn, ungdom og voksne på fritida.

Vi er svært opptatt av at kulturskolen bevares. I tillegg til den formidable innsatsen fra frivilligheten i bygdene, trenger vi profesjonelle lærere som gir barna et bredt fritidstilbud. Nesten alle vi skolebarn-foreldre som skriver under denne innstillinga har barn i kulturskolen. Og tilbudet betyr mye for de unge: I intervjuene KS Konsulent gjorde våren 2020, skrøt elevenes av kulturskolen. Kommunestyret bør derfor ikke kutte i kulturskolen for å styrke skole-budsjettene. Gode oppveksttjenester, møteplasser og kulturliv er noe av det som gir ei bygd verdi for barn, unge og deres familier.

5. Vi er for innføring av eiendomsskatt (så lenge den brukes til gode formål)

Vi er positive til å innføre eiendomsskatt for å sikre og styrke et godt oppvekst- og kulturtilbud. Vi er villige til å investere noen kroner ekstra i fellesskapet for å gi barn bedre skoler, og for å tiltrekke nye familier til bygdene.

Premisset må være at de ekstra inntektene som kommer inn, går rett inn i budsjettene til oppvekst, møteplasser og kulturtilbud. En ekstra skatt er i vår oppfatning mindre avskrekkende enn dårlig oppvekst- og kulturtilbud når en familie skal velge bosted.

Vi synes kommunen samtidig bør utrede innsparingsmuligheter og effektivisering av andre tjenester: f.eks. prioritere digitalisering/automatisering i alle sektorer, se på bruken av konsulenter og vikarer vs grunnbemanning, utgifter til tjenestereiser, innkjøp, politisk organisering, byggdrift osv.

Hva med skolestruktur?

Når det gjelder skolestruktur, så har vi ikke et samlet, detaljert forslag for hele kommunen. Men det vi synes er viktig, er at barnehager, SFO og 1. til 4. eller 1.til 7. trinn finnes i så mange bygder som mulig. Det er her vi kan gi barna en god start på utdanningsløpet med tette relasjoner og tilknytning i lokalsamfunnene.

Hvis elevene får gode og trygge år i barneskole-perioden kan de tåle lengre reisevei når de skal i ungdomsskolen. Forutsetningen må være at fordelene ved en sammenslått ungdomsskole er større enn ulempene. Kvaliteten på ungdomsskolen bør heves og styrkes med flere yrkesgrupper inn, f.eks. barnevern, miljøarbeidere, helse-sykepleiere, kulturskolelærere etc. Kollektivtrafikk og kulturtilbud må også prioriteres og tenkes nøye gjennom.

Ideelt sett skulle vi hatt en ungdomsskole i Vanvikan eller Stadsbygd som et alternativ til Åsly. Kun to ungdomsskoler vil ikke gi et reelt skolevalg. Men hvis elevtallet blir så lavt at det er helt umulig å drive en bærekraftig ungdomsskole i denne delen av kommunen, kan samlokalisering i Rissa være et alternativ. Det bør da etableres en «ny» ungdomsskole med nytt navn der alle elever stiller likt istedenfor at Stadsbygd, Vanvikan og Mælan skal integreres i et allerede etablert miljø. Det er også viktig at kommunen tenker på alle skoleårene som går før strukturen er helt på plass. Å være brikker i et puslespill med provisoriske undervisningslokaler kan gi dårlig kvalitet for både elever og ansatte underveis. Disse elevenes krav på trygge skolemiljø må tas på alvor.

Vi forstår at det haster med å få budsjettene i balanse. Kommunens politiske ledelse må likevel ta veloverveide avgjørelser og tenke på langtidseffekten av totalplanen. Invester i gode lokalsamfunn og sats på områder som stimulerer bo- og blilyst. Da kan vi i det minste holde på de som bor her, og forhåpentligvis tiltrekke nye innbyggere.

Hilsen 28 innflyttere i Stadsbygd, Vanvikan og Hindrem: Soile Härmä, Geir Solem, Maria Bergvik, David Kristiansen, Céline Faudot, Valentin Chabaud, Kari Klepp, Mari Thung, Stefan Hansen, Ellen Linqvist, Anton van Genugten, Tine Larsen Angvik, Rikard Angvik, Elin Eidsvik, Onno Musch, Julia Seifert, Tom Schneider, Margrethe Aas, Vigdis Haugtrø, Nina Walter, Jochen Busam, Ida Husby, Tom Alte, Kjersti Berg, Sigrid Topsøe-Strøm Gilleberg, François Guillot, Hege Johnsen og Øystein Mork.